

ДК 338.48

МЕТОДИ ВИМІРЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ СФЕРИ

Г. Гаврилко

Ужгородський навчальний центр Київського національного торговельно-економічного університету

У дослідженні висвітлено прикладні засади побудови рейтингів інвестиційної привабливості санаторно-курортної сфери у районах Львівської області. Проаналізовано обсяги залучення капітальних інвестицій у санаторно-курортний комплекс Львівщини.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, санаторно-курортна сфера, капітальні інвестиції.

Постановка проблеми. Категорія “інвестиційна привабливість” почала використовуватись у вітчизняній літературі порівняно недавно. Проте, кожна сфера економіки, кожен вид економічної діяльності має певні особливості виміру інвестиційної привабливості. Санаторно-курортні послуги задовольняють одну з найважливіших потреб людини – оздоровлення. Ця характеристика надає санаторно-курортним підприємствам стабільності, що робить залучення інвестицій в згаданий сегмент економіки привабливим для інвесторів. Проте, виникає потреба у економічному обґрунтуванні доцільності залучення інвестицій у сферу оздоровлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми вивчення сутності та оцінювання інвестиційної привабливості розглянуті в працях вітчизняних вчених-економістів, зокрема таких як В.В. Бочарова, Л.С. Варілунової, М. І. Долішнього, С.С. Донцова, А.П. Гайдучького, П. В. Гудзя, О. І. Гулич, В. К. Євдокименка, В. Д. Калитюка, В. С. Кравціва, О. О. Багрова, В. К. Мамутова, В. І. Мацоли та інших.

Постановка завдання. Метою нашого дослідження є вивчення різноманітних підходів до вимірювання інвестиційної привабливості загалом, та дослідження особливостей інвестиційної привабливості санаторно-курортної сфери у розрізі районів Львівської області.

Виклад основного матеріалу. Одним з методів визначення міри інвестиційної привабливості господарюючих суб’єктів є метод матриць-координат. Метою цього методу є надання комплексної оцінки чинників інвестиційної привабливості за сукупністю показників і ознак рекреаційних територій. Під чинниками інвестиційної привабливості розуміють процеси, явища, дії переважно об’єктивного характеру, які впливають на інвестиційну привабливість рекреаційного підприємства. Для розрахунку інвестиційної привабливості за даним методом необхідно оцінити ресурсно-речову складову потенціалу та показники результативності діяльності підприємств санаторно-курортного комплексу [1, С. 111].

Проаналізувавши останні публікації щодо оцінки інвестиційної привабливості, пропонуємо обирати такі показники для рейтингової оцінки закладів санаторно-курортного комплексу у районах Львівської області:

- кількість розміщених, осіб;
- кількість ночівель проведених приїжджими;
- коефіцієнт використання місткості;
- середня кількість днів перебування, днів;
- загальна площа закладів;
- фінансовий результат, тис.грн.

Такі показники як: коефіцієнт використання місткості, середня кількість днів перебування та фінансовий результат потребують додаткових розрахунків. Як зазначалося вище, коефіцієнт використання місткості – це відношення кількості ночівель проведених приїжджими у санаторно-курортних закладах до добутку одноразової місткості та кількості днів у році (365 діб).

За даними показниками складається вхідна таблиця, в якій наведені статистичні дані діяльності санаторно-курортних підприємств, які є об'єктами інвестування.

Для визначення найбільш привабливого для інвестора санаторно-курортного регіону, окремі показники слід агрегувати в інтегральні (їх значення знаходяться в межах від 0 до 1) стандартизують їх за наступною формулою та складають розрахункову таблицю:

$$y_i = \frac{x_{\max}}{x_i}, \quad (1)$$

де: y_i – показник розрахункової таблиці, що відповідає певному x_i ,

$x_{\max}$ – показник у стовпці вхідної таблиці, що має максимальне значення;

x_i – показник у рядку вхідної таблиці.

Таблиця 1

Розрахунок коефіцієнта використання місткості закладів санаторно-курортного комплексу по регіонах Львівської області, 2012 р.

Регіон (місто, район)	Кількість місць у закладах	Кількість місць*365	Кількість ночівель проведених приїжджими	Коефіцієнт використання місткості
м. Львів	613	223745	92604	0,41
м. Борислав	393	143445	44714	0,31
м. Дрогобич	150	54750	731	0,01
м. Моршин	2784	1016160	773812	0,76
м. Трускавець	7899	2883135	1814368	0,63
Городоцький р-н	300	109500	47848	0,44
Дрогобицький р-н	952	347480	155095	0,45
Жидачівський р-н	120	43800	27261	0,62
Жовківський р-н	28	10220	2298	0,22
Сколівський р-н	828	302220	122041	0,40
Сокальський р-н	450	164250	43940	0,27
Стрийський р-н	592	216080	75166	0,35
Турківський р-н	29	10585	329	0,03
Яворівський р-н	1000	365000	198132	0,54

Джерело: Розраховано автором за [2]

Обчислення інтегрального показника доцільно виконувати за схемою таксономічного показника розвитку. Показник, що дорівнює 1 у розрахунковій таблиці, відповідає максимальному показнику. Далі необхідно усі показники у розрахунковій таблиці додати по рядках та проранжувати.

У результаті дослідження, санаторно-курортний комплекс району, ранг якого рівний 1 буде найбільш привабливим для інвестора [1, с. 112-113].

Показники, необхідні для розрахунку коефіцієнта використання місткості та розрахований коефіцієнт у розрізі районів Львівської області наведений у таб.1.

Середня кількість днів перебування – це відношення кількості ночівель проведених у закладах санаторно-курортного комплексу усіма розміщеними до кількості розміщених осіб у цих закладах. У табл. 2 наведені показники, які необхідні для розрахунку середньої кількості днів перебування приїжджих у закладах санаторно-курортного комплексу по регіонах Львівської області у 2012 році та розрахований показник.

Таблиця 2

Розрахунок середньої кількості днів перебування розміщених осіб у закладах санаторно-курортного комплексу по регіонах Львівської області, 2012 р.

Регіон (місто, район)	Кількість розміщених, осіб	Кількість ночівель проведених приїжджими	Середня кількість днів перебування
м. Львів	4877	92604	19
м. Борислав	2484	44714	18
м. Дрогобич	34	731	22
м. Моршин	46483	773812	17
м. Трускавець	113650	1814368	16
Городоцький р-н	2470	47848	19
Дрогобицький р-н	8599	155095	18
Жидачівський р-н	408	27261	67
Жовківський р-н	1149	2298	2
Сколівський р-н	12016	122041	10
Сокальський р-н	2715	43940	16
Стрийський р-н	6228	75166	12
Турківський р-н	47	329	7
Яворівський р-н	8785	198132	23

Джерело: Розраховано автором за [2]

Фінансовий результат – це показник прибутку або збитку від звичайної діяльності до оподаткування отримуємо із форми спостереження № 1-Б «Звіт про фінансові результати», який визначається як алгебраїчна сума доходів (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків). Показник фінансових результатів діяльності закладів санаторно-курортного комплексу по регіонах Львівської області та показники, які необхідні для його розрахунку наведені в табл.3.

Таблиця 3

Розрахунок фінансових результатів діяльності підприємств санаторно-курортного комплексу по регіонах Львівської області, 2012р

Регіон (місто, район)	Доходи від наданих послуг, тис.грн	Операційні витрати, тис.грн	Інші витрати, тис.грн	Фінансовий результат, тис.грн
м. Львів	0,0	0,0	0,0	0,0
м. Борислав	10287,8	9289,9	120,7	877,2
м. Дрогобич	142,5	142,5	0,0	0,0
м. Моршин	184612,3	159929,4	2327,1	22355,8
м. Трускавець	442236,6	279184,9	672,7	162379
Городоцький р-н	10504,6	10268,6	2,7	233,3
Дрогобицький р-н	31819,0	31184,7	0,0	634,3
Жидачівський р-н	0,0	0,0	0,0	0,0
Жовківський р-н	114,9	211,7	0,0	-96,8
Сколівський р-н	26467,5	27457,3	256,7	-1246,5
Сокальський р-н	4911,7	17732,4	3409,7	-16230,4
Стрийський р-н	14994,7	19823,0	4,3	-4832,6
Турківський р-н	9,7	23,7	0,8	-14,8,0
Яворівський р-н	30632,7	27332,9	307,0	2992,8

Джерело: Розраховано автором за [2]

Сукупність показників, які необхідні для побудови рейтингу районів Львівської за інвестиційною привабливістю закладів санаторно-курортного комплексу наведені у табл.4.

Таблиця 4

Вихідна таблиця для визначення інвестиційної привабливості санаторно-курортних закладів Львівської області за 2012 р.

Регіон (місто, район)	Кількість розміщених, осіб	Кількість ночівель проведених приїжджими	Коефіцієнт використання місткості	Фінансовий результат, тис.грн	Середня кількість днів перебування, днів	Загальна площа, кв.м
м. Львів	4877	92604	0,41	0,0	19	8282,6
м. Борислав	2484	44714	0,31	877,2	18	8098,2
м. Дрогобич	34	731	0,01	0,0	22	1950,0
м. Моршин	46483	773812	0,76	22355,8	17	135192,0
м. Трускавець	113650	1814368	0,63	162379	16	279828,8
Городоцький р-н	2470	47848	0,44	233,3	19	15429,0
Дрогобицький р-н	8599	155095	0,45	634,3	18	19662,0
Жидачівський р-н	408	27261	0,62	0,0	67	7262,9,0
Жовківський р-н	1149	2298	0,22	-96,8	2	600,0

Продовження табл.4

Сколівський р-н	12016	122041	0,40	-1246,5	10	19891,0
Сокальський р-н	2715	43940	0,27	-16230,4	16	16000,0
Стрийський р-н	6228	75166	0,35	-4832,6	12	20477,0
Турківський р-н	47	329	0,03	-14,8	7	120,0
Яворівський р-н	8785	198132	0,54	2992,8	23	28681,1

Джерело: Розраховано автором

Наступним етапом розрахунку інвестиційної привабливості є стандартизація вхідних даних. Вона проводиться за формулою (1) наведеною вище. Стандартизовані значення показників ресурсного потенціалу закладів санаторно-курортного комплексу та показників результативності їх діяльності наведені у табл.5.

Зазначимо, що санаторно-курортні заклади – це заклади, які можуть бути безприбутковими, тому райони, фінансовий результат діяльності рекреаційних підприємств яких був збитковим або нульовим, їх стандартизоване значення приймається за нуль.

Таблиця 5

Стандартизовані значення показників для визначення інвестиційної привабливості закладів санаторно-курортного комплексу Львівської області за 2012 р.

Регіон	Кількість розміщених, осіб	Кількість ночей проведених приїжджими	Коефіцієнт використання місткості	Фінансовий результат, тис.грн	Середня кількість днів перебування, днів	Загальна площа, кв.м
м. Львів	0,043	0,051	0,533	-	0,262	0,029
м. Борислав	0,022	0,024	0,400	0,004	0,246	0,029
м. Дрогобич	0,000	0,000	0,000	-	0,308	0,007
м. Моршин	0,409	0,426	1,000	0,136	0,231	0,483
м. Трускавець	1,000	1,000	0,827	1,000	0,215	1,000
Городоцький р-н	0,021	0,026	0,573	0,000	0,262	0,055
Дрогобицький р-н	0,075	0,085	0,587	0,002	0,246	0,070
Жидачівський р-н	0,003	0,015	0,813	-	1,000	0,026
Жовківський р-н	0,010	0,001	0,280	-	0,000	0,002
Сколівський р-н	0,105	0,067	0,520	-	0,123	0,071
Сокальський р-н	0,024	0,024	0,347	-	0,215	0,057
Стрийський р-н	0,055	0,041	0,453	-	0,154	0,073
Турківський р-н	0,000	0,000	0,027	-	0,077	0,000
Яворівський р-н	0,077	0,109	0,707	0,0170	0,323	0,102

Джерело: Розраховано автором за [2]

Показник, що дорівнює одиниці у табл.5 відповідає максимальним показникам, а показник рівний нулю – мінімальним. За кількістю таких показників лідирує місто

Трускавець, а також місто Моршин і Жидачівський район. Проте, для визначення найбільш привабливого для інвестора санаторно-курортного регіону, окремі показники слід агрегувати в інтегральні, тобто додати по рядках. Результатом проведених розрахунків є рейтинг регіонів Львівської області за інвестиційною привабливістю закладів санаторно-курортного комплексу який наведений у табл.6.

Таблиця 6

Рейтинг інвестиційної привабливості санаторно-курортних закладів за регіонами Львівської області у 2012 р.

Регіони	Сумарний показник стандартизованих значень	Ранг
м. Трускавець	5,042	1
м. Моршин	2,685	2
Жидачівський район	1,857	3
Яворівський район	1,335	4
Дрогобицький район	1,065	5
Городоцький район	0,937	6
м. Львів	0,918	7
Сколівський район	0,886	8
Стрийський район	0,776	9
м. Борислав	0,725	10
Сокальський район	0,667	11
м. Дрогобич	0,315	12
Жовківський район	0,293	13
Турківський район	0,104	14

Джерело: Розраховано автором за [2]

Після проведених розрахунків виявлено, що найбільш привабливим для інвесторів є санаторно-курортні заклади м. Трускавець, які посідають лідируюче місце серед показників: кількість розміщених осіб, кількість ночівель проведених приїжджими, фінансовий результат та загальна площа закладів.

Санаторно-курортні підприємства міста Моршин за інвестиційною привабливістю займають 2 місце серед чотирнадцяти районів Львівської області. За коефіцієнтом використання місткості даний регіон посідає лідируюче місце, та друге місце за показниками кількості розміщених осіб та кількістю ночівель проведених приїжджими.

Жидачівський район завдяки своїм санаторно-курортним закладам у даному рейтингу посідає третє місце за інвестиційною привабливістю.

Одним з інвестиційно привабливих регіонів Львівської області також є місто Борислав (міськрада), на території якого розташований всеукраїнський бальнеологічний (лікувальний) курорт імені Омеляна Стоцького у Східниці.

Низьким рівнем інвестиційної привабливості характеризуються санаторно-курортні заклади Турківського та Жовківського районів, які мають найнижчі показники ресурсної бази та результатів діяльності.

Обсяги капітальних інвестицій за видом економічної діяльності охорона здоров'я та надання соціальних послуг частково підтверджують правильність розрахунків інвестиційної привабливості закладів санаторно-курортного комплексу Львівщини за регіонами.

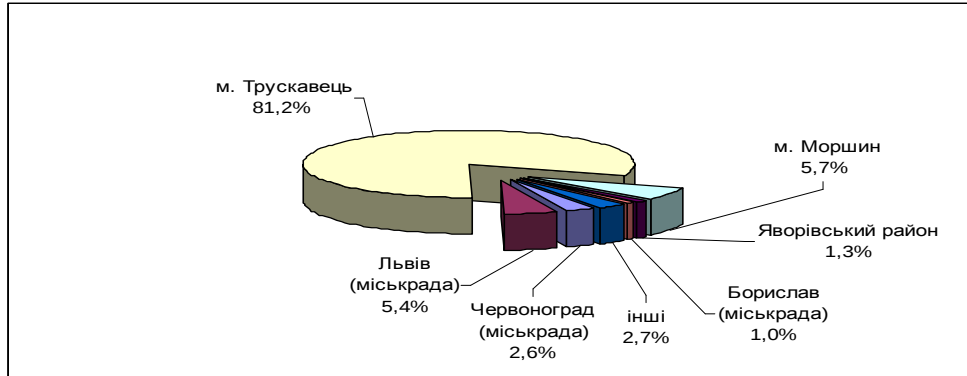

Рис. 1. Структура капітальних інвестицій залучених у підприємства охорони здоров'я та соціальної допомоги Львівщини у 2012 році

Джерело: Побудовано автором за [2]

Найбільший обсяг інвестицій у 2012 році припадає на місто Трускавець – 283 697 тис.грн. і складає 81,2% від загального обсягу капітальних інвестицій. У 2012 році у заклади охорони здоров'я та соціальних послуг, в число яких входять заклади санаторно-курортного комплексу, міста Моршин було залучено 5,7% усіх капітальних інвестицій, що становили 16 891 тис. грн. Також значна частина капітальних інвестицій була залучена у заклади Яворівського району, міста Львів (міськради) та міста Борислав (міськрада) (рис.1).

Висновки. За наявністю рекреаційних ресурсів Львівська область займає одне з провідних місць в державі, що робить її інвестиційно привабливим регіоном для розвитку санаторно-курортного комплексу. Природні рекреаційні ресурси Львівщини представлені лікувальними мінеральними водами, лікувальними грязями, озокеритом, кліматичними, водними, лісовими. Серед карпатських областей за сумарним потенціалом природних рекреаційних ресурсів вона поступається лише Закарпаттю.

Для повноцінного функціонування рекреаційного комплексу Львівської області необхідно залучати інвестиції у санаторно-курортну сферу для підвищення рівня комфортності закладів, їх реконструкції і доведення до рівня сучасних вимог, впровадження нових технологій лікування, підвищення конкурентоспроможності на ринку аналогічних послуг тощо.

1. Клемпарська М. М. Оцінка потоку іноземних інвестицій та інвестиційної привабливості підприємств рекреаційного комплексу АР Крим / М. М. Клемпарська // *Економіка и управление* № 6 – 2010 г.
2. Головне управління статистики у Львівській області [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.stat.lviv.ua.

3. Власенко Н.М. Розвиток санаторно-курортного комплексу регіону: соціально-економічний аспект: монографія / Н.М. Власенко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 151 с.

METHODS OF MEASURING BUSINESS CLIMATE OF SANATORIUM AND RESORT SECTORS

G. Gavrulko

Uzhgorod educational center of Kyiv National Trade and Economic University

The study highlights the applied principles' rating of investment attractiveness of sanatorium and resort areas in districts of Lviv region. Analyzed volume attracting capital investment in resort complex in region.

Keywords: investment attractiveness, sanatorium and resort areas, capital investment.

МЕТОДЫ ИЗМЕРЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ САНАТОРНО- КУРОРТНОЙ СФЕРЫ

Г. Гаврилко

Ужгородский учебный центр Киевского национального торгово-экономического университета

В исследовании освещены прикладные основы построения рейтингов инвестиционной привлекательности санаторно-курортной сферы в районах Львовской области. Проанализированы объемы привлечения капитальных инвестиций в санаторно-курортный комплекс области.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность, санаторно-курортная сфера, капитальные инвестиции.

*Стаття надійшла до редколегії 14.11.2013,
прийнята до друку 02.12.2013*